

Anti-Pestprotocol
Haarlemmermeer Lyceum
Dalton

Januari 2025

Inhoudsopgave

Hoofdstuk:

- | | |
|--|------|
| 1. Hoe wordt er gepest? | P.04 |
| 2. Uitgangspunten van de school t.a.v. pesten (pedagogisch beleid) | p.05 |
| 3. Wat doet de school tegen pesten (preventief en curatief) | p.06 |
| 4. Wat doet de school om pesten tegen te gaan? | 0.07 |

Bijlagen:

- | | |
|---------------------------------|------|
| A. Routekaart anti-pestprotocol | P.09 |
| B. De vijf-sporen aanpak | p.10 |
| C. De no-blame methode | P.11 |
| D. Sociale overeenkomst | p.12 |

Dit is het pestprotocol van het Haarlemmermeer Lyceum, locatie Dalton.

Dit protocol is bedoeld voor schoolmedewerkers en ouders van leerlingen op het Haarlemmermeer Lyceum. Doel van dit protocol is om zowel preventief op een vaste manier bezig te zijn met het bieden van een veilig schoolklimaat als curatief op effectieve en eenduidige manier op te treden in het geval van pesten. Voor het omgaan met pestgedrag werkt het Haarlemmermeer Lyceum met de Vijfsporen aanpak, door middel van de No Blame methode en het Herstelrecht.

Definitie van pesten

Pesten onderscheidt zich van plagen en ruzie door de ongelijkwaardigheid, het systematische karakter, en de doelbewuste intentie om schade te berokkenen. Bij pesten is sprake van directe en/of indirecte psychische, fysieke of seksuele agressie, herhaaldelijk en langdurig uitgevoerd door één of meerdere daders tegenover een slachtoffer of groep slachtoffers. Dit gebeurt in een context van machtsongelijkheid, waarbij het slachtoffer niet in staat is zichzelf te verdedigen.

Pesten is berekenend en doelbewust, waarbij de dader specifieke slachtoffers uitkiest en voortdurend dezelfde rol vervult. Het gedrag is niet onschuldig, maar grensoverschrijdend, onaangenaam en schadelijk. Het doel van de dader is om pijn te doen, te kwetsen, of het slachtoffer belachelijk te maken, met reële risico's op blijvende psychische of fysieke schade.

Een ander kenmerk van pesten is de systematische aard: het gebeurt over een langere periode, vaak dagelijks of meerdere keren per dag. Dit voortdurende karakter maakt het voor het slachtoffer extra bedreigend en moeilijk te ontvluchten.

Ten slotte is er een machtsongelijkheid tussen dader en slachtoffer. De pester domineert, terwijl het slachtoffer sociaal geïsoleerd en weerloos is. Pesten vereist aandacht en interventie van verantwoordelijke instanties, gezien de ernstige gevolgen voor het slachtoffer.

Pesten is een groepsproces waarbij verschillende rollen worden vervuld. **Pesters** zijn fysiek of verbaal sterker dan hun slachtoffer en zoeken vaak macht en waardering in de groep. Ze zijn niet per se zelfverzekerd en tonen weinig inlevingsvermogen, waardoor ze de gevolgen van hun gedrag niet beseffen. Bewustwording van hun impact is essentieel.

Gepeste leerlingen kijken vaak af van de groepsnorm of tonen onzekerheid, wat hen kwetsbaar maakt. Ze missen soms sociale vaardigheden en hebben moeite om voor zichzelf op te komen. Belangrijk is dat niemand bewust gekwetst wil worden en dat pestgedrag nooit gerechtvaardigd mag worden.

De **groep** bestaat uit meerdere rollen. Meelopers steunen de pester actief, terwijl toeschouwers vaak passief blijven uit angst zelf slachtoffer te worden, wat onbewust het pestgedrag versterkt. Helpers daarentegen dragen positief bij door op te komen voor het slachtoffer en de groepssfeer te verbeteren.

1. Hoe wordt er gepest?

Hoe wordt er gepest?

Met woorden:

vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, mailtjes, sms-jes, whatsapp berichten, schrijven

Lichamelijk:

trekken aan kleding, duwen en sjorren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken
·Achtervolgen:

Achtervolgen:

opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden opsluiten

Uitsluiting:

doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes, bij groepsopdrachten

Stelen en vernielen:

afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen

Afpersing:

dwingen om geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.

Mogelijke signalen van gepest worden

- Thuis willen blijven in plaats van naar school gaan.
- Vaker ziek/niet lekker om thuis te kunnen blijven.
- Thuis minder over school vertellen
- Geen andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden
- Slechtere resultaten op school dan vroeger
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuis komen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- Op willen blijven, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben
- Geen verjaardag willen vieren
- Voornamelijk binnen en/of alleen spelen
- Alleen samen met iemand een boodschap durven doen
- Bepaalde club of vereniging vermijden
- Bepaalde kleding vermijden
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn
- Zelf blessures scheppen om thuis te kunnen blijven

Cyberpesten

Cyberpesten of digitaal pesten is het pesten of misbruiken via het internet en via de mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone dagelijkse leven. Dit komt doordat de ouders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Hoe wordt er gepest?

- beledigen, beschuldigen, roddelen, dreigen per mail, via sociale media (Facebook, Twitter, Instagram etc.) of mobiele applicaties (Whatsapp, Snapchat, etc.)
- rondsturen van foto's, filmpjes zonder toestemming van de persoon die te zien is misbruik van of chantage met eerder opgenomen beelden van de leerling.

Wij keuren iedere vorm van cyberpesten binnen of buiten de school ten strengste af en zullen passende maatregelen nemen tegen de cyberpester (zie gedragscode Social Media op onze website).

2. Uitgangspunten van school ten aanzien van pesten (pedagogisch beleid)

Het schoolklimaat: vriendelijk en open, met heldere regels

De sfeer op ons lyceum is vriendelijk en open, waarin respectvol met elkaar wordt omgegaan. Van onze leerlingen verwachten we dat zij zich naar vermogen inzetten en verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leerproces en gedrag. In een veilige omgeving — zowel fysiek als sociaal-emotioneel — kunnen leerlingen zich het best ontwikkelen. Heldere schoolregels en de naleving daarvan horen hierbij. In de mentor les wordt aandacht besteed aan positieve groepsvorming en de omgang met elkaar.

Visie op ondersteuning

Het Haarlemmermeer Lyceum Dalton biedt algemene leerlingenzorg die erop gericht is om haar leerlingen hun mogelijkheden en idealen te leren ontdekken, opdat zij een goede keuze kunnen maken voor hun levens- en beroepsinvulling. De algemene leerlingenzorg is een taak voor iedere docent binnen zijn of haar individuele mogelijkheden. De meeste vormen van ondersteuning van het Haarlemmermeer Lyceum Dalton vinden in de klas plaats en tijdens de mentorles. Voor een kleine groep leerlingen met een specifieke ondersteuningsvraag wordt ook buiten de klas ondersteuning op maat geboden. Hiervoor zijn interne en externe specialisten op school aanwezig. Bekijk voor verdere informatie hierover ons ondersteuningsprofiel op onze website.

Bij de aanpak van pesten volgt het Haarlemmermeer Lyceum Dalton de vijfsporenaanpak die uitgaat van het volgende principe;

1. Het tegengaan van pesten is de algemene verantwoordelijkheid van school.
2. Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt.
3. Het bieden van steun aan de pester.
4. Het betrekken van de middengroep bij het probleem.
5. Het bieden van steun aan de ouders.

Herstelrecht

Op het Haarlemmermeer Lyceum zijn alle interventies erop gericht om een leerling die schade veroorzaakt, niet met een sanctie uit de groep te zetten, maar de mogelijkheid te geven zich te herstellen en onderdeel te blijven van de groep. Herstelrecht is gericht op het neerzetten en onderhouden van een positief schoolklimaat en het herstellen van schade na conflicten. De kern van herstelrecht is leerlingen een rol in het oplossen van conflicten te laten spelen. Daarbij zoeken onder begeleiding zelf, met alle betrokken partijen, naar een oplossing om de situatie te herstellen.

Daarbij staan de volgende vragen centraal:

- Wie is er getroffen?
- Wie neemt daarvoor de verantwoordelijkheid?
- Wat heeft de getroffene nodig om te kunnen herstellen?
- Wat kan de veroorzaker doen om er weer bij te horen?
- En is dat dan voor alle betrokkenen voldoende of moet er nog meer gebeuren?

3. Wat doet de school om pesten tegen te gaan (preventief en curatief)

Op het Haarlemmermeer Lyceum Dalton ligt bij het omgaan met pesten de nadruk op het voorkomen van pesten. Dit start met het ondertekenen van een sociaal contract bij binnenkomst in de brugklas (zo gaan we hier met elkaar om). De positieve groepsvorming en omgangsnormen zijn een fundamenteel onderdeel van het mentoraatsprogramma in alle klassen van onze school.

Toch wordt op elke school gepest, ook op onze school. Alle personeelsleden hebben een signalerende rol. Zodra ze pesten zien, of vermoeden wordt de mentor ingeschakeld.

Wanneer een leerling gepest wordt is de mentor de aangewezen persoon om dit te melden. Soms is dit moeilijk en wil een leerling liever bij iemand anders zijn of haar verhaal kwijt. In principe kan een leerling bij iedere medewerker die hij of zij vertrouwt terecht.

Bij een gestructureerde aanpak wordt uitgegaan van een tweetal grondprincipes:

1. *Preventief werken*

- beïnvloeden van de schoolcultuur en schoolklimaat
- invullen contract in de klassen.
- begeleiding van groepsontwikkeling en klassenklimaat
- een actief systeem van mentoraat en leerlingbegeleiding
- actieve communicatie van/over (kern)waarden en normen
- stimuleren van voorbeeldgedrag door docenten
- autonomie van leerlingen stimuleren
- training van sociale en communicatieve vaardigheden
- projecten en lessenseries op het gebied van (digitaal) pesten organiseren
- aandacht voor pesten in landelijke week en dit herhaaldelijk terug laten komen in mentorlessen en via gastlessen.

2. *Curatief werken*

- directe actie: diverse ad hoc maatregelen om peestsituaties te beïnvloeden
- planmatige aanpak: systematisch beïnvloeden van peestsituaties en gedrag van alle betrokkenen d.m.v. 5-sporenmodel en stappenplan.

4. Welke begeleiding is er voor allen die met pesten te maken hebben?

Taken van docenten en ondersteunend personeel.

- De vakdocent zorgt voor een veilige sfeer in de les.
- Alle medewerkers hebben een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen bij de betreffende mentor(en) en leerjaarcoördinator.
- Adequaat reageren is in dit geval zorgen dat het waarneembare pestgedrag stopt en de veilige sfeer in de les of in de gang hersteld wordt.

Taken van de mentor

- De mentor is het eerste aanspreekpunt voor alle leerlingen en ouders, ook in het geval van pesten. Via de mentor wordt het proces vervolgens in gang gezet.
- In het begin van het schooljaar ligt de nadruk in de mentorlessen op het tot stand brengen van een veilig sociaal pedagogisch klimaat.
- Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, praat de mentor met de betrokkenen.
- De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met de het herstellen van de groeps sfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groeps lid heeft.
- Indien het probleem hardnekkig blijkt, meldt de mentor het gedrag aan APC (de anti-pest coördinator). Gezamenlijk maken zij vervolgstappen die vastgelegd worden in het dossier.
- Communicatie met de ouders verloopt via de mentor.

Taken van de anti-pestcoördinator (APC)

- De APC ondersteunt de mentor bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt.
- Hij/zij bepaalt een handelingsplan in samenwerking met de mentor.
- Hij/zij monitort de voortgang en rapporteert terug aan de mentor.
- Hij/zij is verantwoordelijk voor de schoolbrede aanpak.
- Hij/zij maakt vervolgafspraken met betrokkenen.
- Rapporteert in magister, aan ouders, aan de mentor, overige betrokkenen, en, als het nodig is aan de conrector (in geval er sancties nodig zijn).
- Hij/zij is verantwoordelijk voor het initiëren en organiseren van activiteiten die leiden tot bewustwording en voorkomen van pestgedrag.
- Hij/zij informeert collega's over dit onderwerp en houdt het op de agenda.
- Hij/zij evalueert het anti-pestprotocol jaarlijks met alle betrokkenen.

Taken van de jaarlaagcoördinator

- Ondersteunt de mentor bij de uitvoering van het anti-pestbeleid en onderhoudt contact met de APC in geval van pesten binnen de jaarlaag.

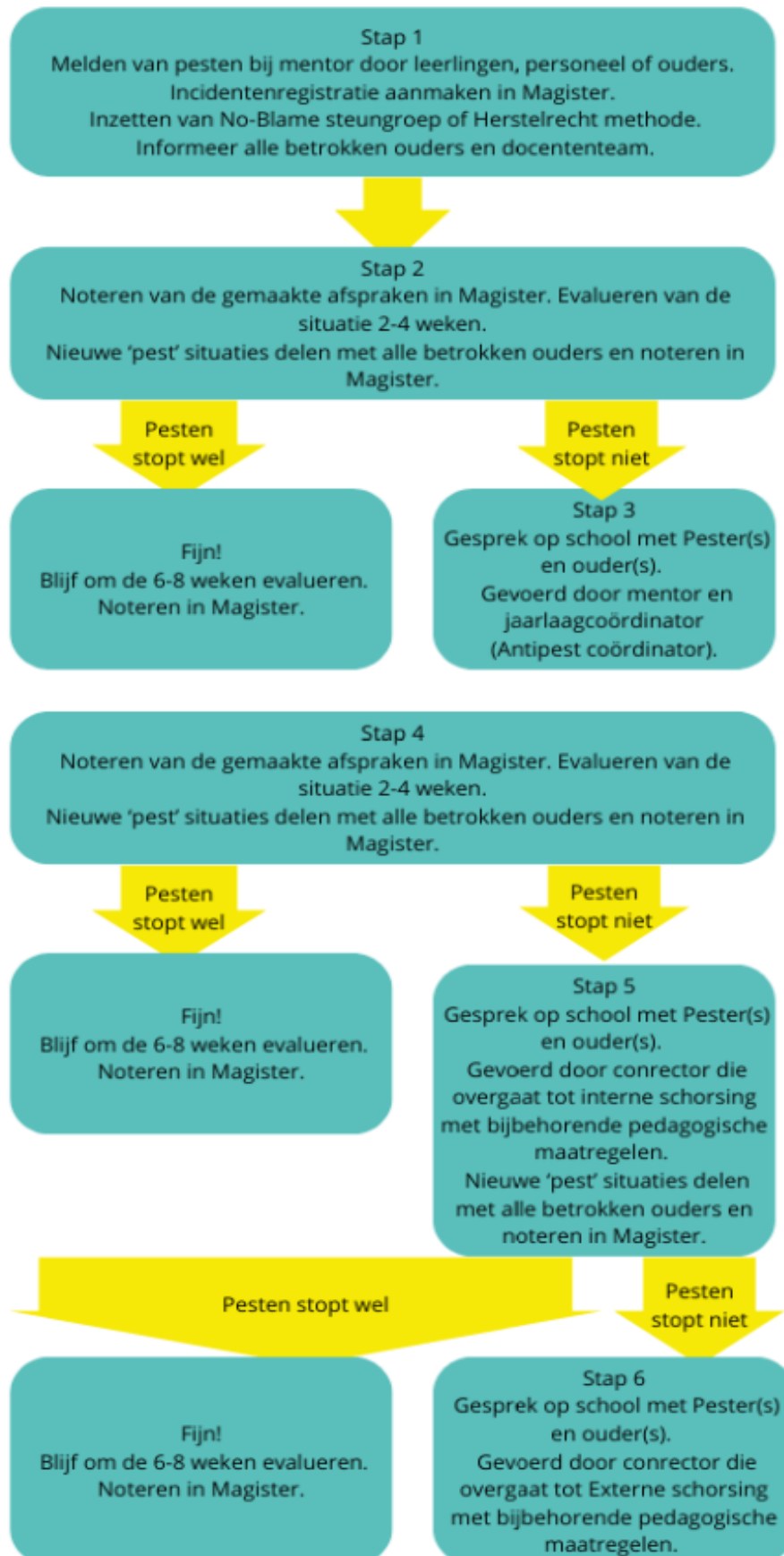
Taken van de conrector

- Bij incidenten die gerelateerd zijn aan het pesten legt de conrector, in overleg met betrokken mentor en APC, een passende sanctie op,.

Taken van team begeleiding en ondersteuning

- Waar nodig ondersteunen van mentoren, de APC en jaarlaagcoördinatoren tijdens de verschillende fasen in het proces.
- Het aanbieden van individuele begeleiding aan de pester en de gepeste.
- Het aanbieden van kleinere trainingen bij specifieke hulpvragen, sova trainingen en faalangst reductie training.

Bijlage A: Routekaart anti-pest protocol



Bijlage B: De vijfsporenaanpak

Het nationaal onderwijsprotocol tegen pesten beoogt via samenwerking binnen en tussen scholen het probleem van het pestgedrag bij jongeren aan te pakken en daarmee geluk, welzijn en toekomstverwachting van jongeren daadwerkelijk te verbeteren.

Hierbij wordt gewerkt volgens de volgende vijfsporenaanpak.

Pesten is de algemene verantwoordelijkheid van school:

- De school zorgt dat alle medewerkers voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en de aanpak van pesten.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt:

- Het probleem wordt serieus genomen.
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is.
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.
- Het aanbieden van hulp door de leerlingbegeleider.

Het bieden van steun aan de pester:

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester.
- De achterliggende oorzaken proberen boven tafel te krijgen.
- Wijzen op gebrek aan empathisch vermogen wanneer dat zichtbaar wordt in het gedrag.
- Het aanbieden van hulp door de leerlingbegeleider.

Het betrekken van de middengroep bij het probleem:

- De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin.
- Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie.
- De mentor komt hier in de toekomst op terug.

Het bieden van steun aan de ouders:

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverlener

De vijfsporenaanpak

Pesten is de algemene verantwoordelijkheid van school

De school biedt steun aan de jongere die gepest wordt

De school biedt steun aan de pester

De school betreft de middengroep bij het probleem

De school biedt steun aan de ouders

Bijlage C: De no-blame methode

De **no-blame methode** is een aanpak die wordt gebruikt om problemen op te lossen zonder schuld toe te wijzen, vooral in situaties zoals pesten of teamconflicten. Het doel is om samenwerking te bevorderen, verantwoordelijkheid te stimuleren, en een oplossing te vinden die voor alle betrokkenen werkt. De methode kent vijf belangrijke principes:



Geen schuld toewijzen: Het belangrijkste principe is dat niemand wordt beschuldigd of gestraft. Het gaat niet om wie het probleem veroorzaakt heeft, maar om het oplossen ervan. Dit zorgt ervoor dat iedereen zich vrij voelt om eerlijk bij te dragen zonder bang te zijn voor repercussies.

Focus op de gevolgen: In plaats van te kijken naar de oorzaak, richt de no-blame methode zich op de gevolgen van het probleem. Bijvoorbeeld: wat is de impact op een persoon of een situatie? Het gaat om het erkennen van de gevolgen en niet om de intenties achter iemands acties.

Samenwerking stimuleren: De methode benadrukt het belang van samenwerking om het probleem op te lossen. Alle betrokkenen (inclusief slachtoffers, getuigen en soms daders) worden uitgenodigd om mee te denken over oplossingen. Hierdoor ontstaat een gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Empathie opbouwen: Het doel is om empathie te creëren tussen de betrokkenen. Door de gevoelens en ervaringen van anderen te begrijpen, zijn mensen eerder bereid verantwoordelijkheid te nemen voor hun rol en zich in te zetten voor een positieve verandering.

Constructieve oplossingen bedenken: De no-blame methode draait om het vinden van concrete, positieve oplossingen waarmee het probleem wordt aangepakt. Er wordt een plan gemaakt waarin iedereen een rol heeft en waarin de focus ligt op vooruitgang en herstel.

Door deze principes te volgen, wordt een veilige omgeving gecreëerd waarin problemen kunnen worden besproken en opgelost zonder defensieve reacties of escalatie.

Bijlage D: Sociale overeenkomst: Leerling – Ouders - School

Wij vinden het belangrijk dat de leerlingen van het Haarlemmermeer Lyceum het naar hun zin hebben op school, hun talenten ontdekken en ontwikkelen én dat iedereen een diploma haalt.

Wij zetten ons in voor een goede sfeer op school en verwachten van de leerlingen en hun ouders, dat zij dat ook zullen doen.

Wij hanteren om dit te bereiken de onderstaande uitgangspunten:

1. Iedereen is verantwoordelijk voor eigen handelen, vanuit het idee dat de individuele mens zelf de richting van zijn/haar bestaan kiest.
 - Dat betekent voor ons op school, dat iedereen zich dient te verantwoorden voor zijn of haar gedrag, als daarom wordt gevraagd.
2. De erkenning dat we gelijkwaardig zijn, maar we zijn niet allemaal hetzelfde.
 - Bij ons op school is iedereen gelijkwaardig. Dat betekent dat iedereen ook met respect wordt behandeld. Het betekent niet dat iedereen hetzelfde is.
3. Iedereen zet zich in voor de vrijheid van de ander, en realiseert zich dat de individuele vrijheid wordt begrensd tot waar die van een ander begint. Terughoudendheid bij het uiten van geloofs- en levensovertuiging is daarbij gepast.
 - Wij vragen van iedereen een actieve bijdrage aan het krijgen en bewaren van een goed schoolklimaat en een goede sfeer. Daarbij is aandacht voor de individuele behoefte, en voor de behoefte vanuit de schoolgemeenschap/de groep. Activiteiten buiten het reguliere schoolrooster zien wij als een belangrijke bijdrage aan de vorming van de schoolgemeenschap en aan de sociale vorming van de leerlingen.
4. Iedereen verdient een beginwaarde van respect, het overige moet worden verdiend op basis van de eigen inzet.
 - Voor ons betekent dit, dat iedereen met respect wordt behandeld en dat dit respect nog kan groeien, door de manier waarop wij met elkaar samenleven en samenwerken.
5. Ouders/ opvoeders en school zijn elkaars natuurlijke partners bij vorming en opvoeding.
 - Schoolsucces is gebaseerd op drie pijlers van betrokkenheid: die van de leerling, die van de ouders en die van de school. Hoe beter er in de driehoek leerling - ouders-school wordt samengewerkt, hoe groter de kans op succes.
6. De medewerkers van de school vertolken een voorbeeldfunctie in de school door het voorleven van goed burgerschap, inclusief het demonstreren van de democratische spelregels.
 - De medewerkers van het Haarlemmermeer Lyceum zijn daarop altijd aanspreekbaar.

Wij vinden het belangrijk dat de leerlingen van het Haarlemmermeer Lyceum het naar hun zin hebben op school, hun talenten ontdekken en ontwikkelen én dat iedereen een diploma haalt. Wij zetten ons in voor een goede sfeer op school en verwachten van de leerlingen en hun ouders, dat zij dat ook zullen doen.

Tijdens mijn tijd op het Haarlemmermeerlyceum streef ik ernaar dat ik:

- ✓ met plezier naar school ga
- ✓ me thuis voel op school
- ✓ trots ben op mijn school
- ✓ leer wat verantwoordelijkheid is, en die neem
- ✓ slimme en gezonde keuzes maak
- ✓ op een goede manier mondig ben
- ✓ naar anderen zal luisteren
- ✓ me vriendelijk zal gedragen
- ✓ zal delen met anderen
- ✓ anderen met respect zal behandelen, ook al zijn we heel verschillend
- ✓ respect zal hebben voor andermans spullen

en ook dat ik:

- ✓ in vier/vijf/zes jaar mijn diploma haal
- ✓ opdrachten en huiswerk maak
- ✓ zelfstandig kan werken, maar ook samen kan werken met anderen
- ✓ hulp zal vragen en zal bieden waar nodig
- ✓ meewerk aan een goede sfeer
- ✓ in oplossingen zal denken en niet in problemen
- ✓ meewerk aan een goede sfeer op school
- ✓ verstandig ben met het gebruik van apparaten zoals telefoons en laptops
- ✓ melding maak als er gepest/buitengesloten wordt

Met het plaatsen van mijn handtekening verklaren ik in te stemmen met bovenstaande punten. Dit ondertekende formulier lever ik in bij mijn mentor, hij/zij zal deze overeenkomst ook ondertekenen, en daarmee de inhoud bekrachtigen.

Naam: _____ Klas: _____ Datum: ____/____/20____

Handtekening leerling: _____

Handtekening mentor: _____